

Mesiac október je zasvätený modlitbe posvätného ruženca

Historický pôvod ruženca spadá do stredoveku, kedy žalmy boli v popredí modlitby. Presne kedy vznikol nevieme. Avšak biblické žalmy boli súčasne v tom čase ne-

prekonateľnou prekážkou pre všetkých, ktorí nevedeli čítať a bola ich väčšina. Hľadal sa teda vhodný žaltár primeraný týmto ľuďom. Našiel sa v mariánskej modlitbe, ku ktorej sa pridávali tajomstvá zo života Ježiša Krista zoradené jedno za druhým ako zrnká retiazky.

Väčšina katolíkov sa modlí ruženec. Patrí k prastarým spôsobom modlitby, ktoré nájdeme už v najranejších kresťanských dobách. Ruženec sa v jednotlivých krajinách vyvíjal rôznym spôsobom a rôznou rýchlosťou. Vplyv na to mali buď horliví

ctitelia Panny Márie z radov biskupov, kňazov, laikov, ako aj rehoľníci v kláštoroch. V takomto prostredí sa zvyčajne rýchlejšie dostávala do povedomia ľudu mariánska úcta, ktorá bola spojená s jej pobožnosťami a tiež aj s modlitbou ruženca.

O sv. Pavlovi pustovníkovi sa z kresťanských dôb zachovalo rozprávanie, že si denne nazberal do vrečka tristo kamienkov a ako sa modlil postupne kamienky vyhadzoval jeden po druhom .

Mnísi na púšti v Kelií a Sketis používali inú metódu, ale veľmi podobnú modlitbe ruženca, každý mních mal opakovať slovo, alebo úryvky zo Svätého Písma, ktoré dostal od svojho učiteľa.

Neskôr tento povraz s uzlíkmi spojili a vytvorili tzv. otčenášový povraz. Postupne začali uzlíky nahrádzať zrnkami, jadierkami, perlami, drievkami ba dokonca aj drahokamami.

V prvých storočiach existencie Cirkvi mnísi, ktorí vedeli čítať recitovali žalmy. Tí, ktorí nevedeli čítať namiesto recitovania biblických žalmov použili modlitbu Pána - Otče náš a bratia recitovali 150 krát túto modlitbu.

Začiatkom druhého tisícročia vzrástla zbožnosť voči Panne Márii a vzniká modlitba Zdravas' Mária, ktorá sa stáva veľmi roz-

šírenou a obľúbenou. Postupne bola pripojená k tejto modlitbovej tradícii. Tradícia pripisuje sv. Dominikovi (1170-1221), zakladateľovi rádu dominikánov legendu, ktorá hovorí, že Panna Mária sa zjavila Dominikovi vo sne. Dala mu reťaz s guľôčkami, na ktorej sa mala recitovať modlitba ruženca a povedala mu, že modlitba a meditácia porazí bludy a utrpenie. Skutočnosť, že sv. Dominik ruženec používal ako duchovnú zbraň už pri boji s heretikmi Valdenskými a Albigencami, nemožno poprieť. V roku 1213 sa datuje víťazstvo nad Albigencami vo Francúzsku. Bojoval aj proti bludnému učeniu katarov, ktorí popierali vtelenie Božieho Syna a božie materstvo Panny Márie. Dovedčuje to aj cirkevná tradícia a zdroje bratov dominikánov.

Dominik Pruský, kolínsky kartuzián v rokoch 1410 - 1439, predkladá veriacim Mariánsky žaltár (žaltár – pôvodne kniha žalmov), kde sa nachádzalo päťdesiat Zdravasov prepojených na úryvky z evanjelia.

Dominikán Alan de la Roche (1428 – 1475) v roku 1470, po nadprirodzenom vnuknutí založil v Douai vo Francúzsku prvé Ružencové bratstvo. Vydal jednotné vydanie tohto Mariánskeho žaltára, ktorý sa počas jeho života začal nazývať „Ruženec Preblahoslavenej Panny Márie“. Dosiahol stopäťdesiat Zdravasov, pretože hovoril, že päťdesiat je málo. Rozdelil ich do troch skupín: tajomstvá vtelenia, tajomstvá Kristovho utrpenia a smrti i tajomstvá oslávenia Krista a Márie.

Dominikán Alberto de Castello v roku 1521 zjednodušil ruženec, vybral 15 úryvkov z evanjelia na meditáciu.

V druhej polovici 15. storočia kartuzián Kalkar rozdelil ružence na Otče náš a desať Zdravasov.

V roku 1576 bol zverejnený prvý formulár votívnej svätej omše k Ružencovej Panne Márii. Približne okolo roku 1600 boli do ruženca vložené tri vzývania: viera, nádej a láska, symbolizované tromi Zdravasmi.

Pápež Pius V. (1566 - 1572, dominikán), nazývaný aj prvý pápež ruženca, uzákonil 17. septembra 1569 bulou *Consueverunt* romani pontifices upravenú konečnú tradičnú formu ruženca a uviedol ho do celej Cirkvi. Za zlaté obdobie svätého ruženca sa považuje práve toto obdobie. Táto bula ustanovila sviatok Ružencovej Panny Márie. Bulou *Salvarotis Domini* vydanou v roku 1571, po víťaznej bitke pri Lepante, doplnil ešte učenie o ruženci. Víťazstvo nad Turkami pápež pripisoval modlitbe ruženca.

Prvý formulár votívnej sv. omše k Ružencovej Panne Márii bol zverejnený v roku 1576. Ružence prechádzal ďalej menšími zmenami, ale už mal podobu dneška. Od roku 1716 slávi celý katolícky svet 7. október ako sviatok Ružencovej Panny Márie a október ako mesiac posvätného ruženca.

Vykonané boli ešte dve úpravy a to v roku 1917, kedy sa zjavila Panna Mária vo Fátime a na záver desiatka bola pridaná modlitba: „Ó Ježišu, odpusť nám naše hriechy...“

a ďalšia zmena, keď pápež Ján Pavol II. pridal ruženec svetla.

Dominikánovi bl. Alanovi de la Roche Panna Mária, Kráľovná posvätného ruženca, dala pätnásť prísľubov pre tých, ktorí sa budú zbožne modliť jej ruženec.

Pri modlitbe posvätného ruženca rozmýšľame o živote, utrpení, smrti a vzkriesení Ježiša Krista a zároveň sa snažíme aplikovať na svoj život. Touto modlitbou sa učíme na jednej strane trpezlivosti, pokore, rastie v nás láska k Ježišovi Kristovi i k blížnemu a na druhej strane nenávisť voči hriechu.

Výroky niektorých Svätých Otcov o posvätom ruženci:

Výnimočný je Lev XIII. (1810–1903), „pápež ruženca“ ktorý vydal 13 encyklík o posvätnom ruženci, v ktorých vysvetľoval náuku o posvätnom ruženci, poslanie Panny Márie v Cirkvi a svete a potvrdil posvätný ruženec na celom svete. Ustanovil v roku 1883 október za mesiac spoločnej modlitby ruženca. Do loretánskych litánií vložil výzvu: „Kráľovná posvätného ruženca, oroduj za nás.“

Pápež Pius X. vo svojom testamente napísal: „Zo všetkých modlitieb ruženec je najkrajšia a najúčinnějšía modlitba... Ak

chcete, aby vo vašich domoch panoval pokoj, modlite sa ruženec“.

To isté odporúčal pápež Pius XI.: „Otcovia a matky, ak chcete dať svojim deťom dobrý príklad, zhromaždite po dennej práci rodinu pred obrazom nebeskej Matky a modlite sa ruženec.“

Aj pápež Pius XII. radil každej rodine vrátiť sa k zvyku modliť sa večer po denných prácach ruženec. Tento pápež nazýva ruženec súhrnom celého Evanjelia Pápež blahoslavený Ján XXIII. (1881–1963): „Posvätný ruženec je modlitbou nielen duchovenstva a veriacich, ale je privilegovanou

modlitbou, zaujíma akoby kráľovské miesto v Cirkvi, bezprostredne po svätej omši, liturgii hodín (breviári), a sviatostiach; pred všetkými inými pobožnosťami. Je to výrečné svedectvo.“

Pápež Pavol VI. to opísal takto: „Ruženec je evanjeliová modlitba, ktorej stredobodom je tajomstvo vtelenia a ľudského vykúpenia. Preto je vonkoncom kristologickou modlitbou.“

Pápež Ján Pavol II.: „Ja sám som využil každú príležitosť, aby som vyzýval k častému modleniu sa ruženca. Táto modlitba mala dôležité miesto v mojom duchovnom živote už od mladosti. Silne som si to pripome-

nul počas mojej poslednej návštevy Poľska, najmä vo svätyni na Zebrzydowskej kalvárii. Ruženec ma sprevádzal vo chvíľach radosti aj vo chvíľach skúšok. Jemu som zveril množstvo starostí, v ňom som vždy našiel posilu...Ruženec je moja najobľúbenejšia modlitba. Je to nádherná modlitba! Nádherná vo svojej jednoduchosti a hĺbke. ... Dá sa povedať, že ruženec je istým spôsobom modlitbovým komentárom poslednej kapitoly konštitúcie Druhého vatikánskeho koncilu *Lumen gentium*, teda kapitoly, ktorá uvažuje o obdivuhodnej prítomnosti Matky Božej v tajomstve Krista a Cirkvi. Na pozadí slov modlitby *Zdravas* Mária sa pred očami duše objavujú základné udalosti života Ježiša Krista. Spájajú sa v jednotnom celku radostných, bolestných a slávnostných tajomstiev a umožňujú nám vytvoriť živé spoločenstvo s Ježišom cez srdce jeho matky. Zároveň môže naše srdce v desiatkoch ruženca obsiahnuť všetky udalosti, ktoré tvoria životy jednotlivcov, rodín, národov, Cirkvi a celého ľudstva. Osobné záležitosti, ako aj potreby našich blízkych, hlavne tých najbližších, ktorí sú nám najdrahší. Tak jednoduchá modlitba ruženca bije pulzom ľudského života ... Chcem vzdať vd'aky Pánovi slovami jeho najsvätejšej matky. Pod jej ochranu som zveril svoju pápežskú službu: *Totus tuus.*“ (APOŠTOLSKÝ LIST OSARIUM VIRGINIS MARIAE NAJVVYŠŠIEHO KŇAZA JÁNA PAVLA II. BISKUPOM, KLÉRU A VERIACIM O POSVÄTNOM RÚŽENCI)

Pápež Benedikt XVI, ešte ako známy teológ a kardinál J. Ratzinger, napísal vo svojej knihe o svojom osobnom vzťahu k modlitbe ruženca, kde poukazuje, ako je táto „ľudová zbožná úcta“ základným prameňom pre dušu, ktorá z neho čerpá vnútorný pokoj a tichosť.

Karmelitánsky postreh k Panne Márii

Túžbou a snahou karmelitána je preniknúť do Máriinho srdca. Mária je Sestrou v našom všednom živote, ktorá nás učí, ako máme prežívať každý deň. Mária je panna

modlitby, je krásou Karmelu. Vnútorná cesta, ktorú karmelitán prežíva je vždy v prítomnosti Márie. Musíme sa dať ňou viesť, formovať, vychovávať, dať sa ňou ovládnuť, aby sme mohli rozjímať o Bohu a prežívať Boha. Karmelitán chce žiť blízko a osobne s Máriou, aby prenikol do tajomstva jej srdca. Prosí ju: „Nauč ma prežívať Boha tak, ako ho ty prežívaš! Nauč ma tej krásnej láske, lebo si Matkou krásnej lásky! Nauč ma vnútornej krásy, čistote, odvahe byť a žiť len pre Boha!“